

עמ"ת 13555/11/22 - מדינת ישראל נגד מוחמד בשתאוי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ת 13555-11-22 מדינת ישראל נ' בשתאוי(עציר)
תיק חיצוני: 446322/2022

בפני	כבוד השופט עמית מיכלס
עוררת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	מוחמד בשתאוי (עציר)
	בשם העוררת: עוה"ד מור שקים ואריאל אודרברג
	בשם המשיב: עו"ד פאדי חמדאן

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה (מ"ת 5305-10-22) מיום 6.11.2022, במסגרתה נדחתה בקשת העוררת לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע והחלטת בית משפט קמא

1. המשיב הוא אסיר המרצה עונש מאסר של 10 שנים בכלא רימונים בגין הרשעתו בעבירת אלימות והוא עתיד להשתחרר ממאסרו במהלך שנת 2029.

במהלך תקופת מאסרו, בתאריך ה-3.10.2022, הוגש נגד המשיב כתב אישום (ת"פ 5294-10-22), המייחס לו עבירה של פציעה כשעברין מזוין, לפי ס' 335(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בהתאם לעובדות כתב האישום, בתאריך 29.9.2022 המתין המשיב לאסיר אחר הכלוא עמו באגף 10 בכלא, וללא רקע או התגרות מוקדמת דקר אותו מספר פעמים בכל חלקי גופו באמצעות חפץ חד, תוך שהוא גורם לו לחבלות. המשיב דחף את המתלונן לתוך חדר צדדי, שם המשיך לדקור אותו עד להתערבות סוהר אשר גונן עליו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים. בבקשת המעצר פירטה העוררת את הראיות לכאורה להוכחת אשמת המשיב, ובהן: עדויות הסוהרים, תיעוד ממצלמת האבטחה באגף, תמונות של הזירה ושל החבלות, חוות דעת רפואיות וחקירות המשיב. בנוסף, טענה העוררת לקיומה של עילת מעצר סטטוטורית של מסוכנות מכוח סעיף 21(ג)(4) לחוק המעצרים, בהינתן מעשיו החמורים של המשיב שפורטו בכתב

האישום, זאת, לצד עברו הפלילי העשיר, הכולל הרשעות קודמות בעבירות אלימות, שחלקן בוצע בין כותלי הכלא. בנסיבות אלו טענה העוררת שאין מקום "לשחרר" את המשיב ל"חלופת מעצר" באגף האסירים, אלא יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים.

3. בדיון שהתקיים בבית משפט קמא בתאריך ה-6.11.2022 הסכים ב"כ המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר, אולם טען שמאסרו הנוכחי של המשיב משמש חלופת מעצר, והסכים שלצורך כך המשיב יועבר לאגף אחר ואף יוותר על אפשרות השחרור לחופשה. עוד טען שיש לדחות את בקשת העוררת מן הטעם שכל שביקשה להעביר את המשיב למקום כליאה אחר, היה עליה להשיג על החלטת שב"ס בדרך של הגשת עתירת אסיר (עמ' 6, ש' 19-22).

במהלך הדיון הבהירה העוררת שהבקשה הוגשה בעקבות פניית שב"ס, והיא נועדה למנוע מהמשיב לחזור לאגף האסירים השפוטים ולהצר את צעדיו, זאת בהינתן המסוכנות הקיצונית הנשקפת ממנו המתבטאת אף בתיקים נוספים שנפתחו נגדו ובהם הורשע בביצוע במעשי אלימות נוספים.

4. בהחלטת בית משפט קמא, שניתנה מיד בתום הדיון, נקבע שמאחר שהמשיב מצוי ממילא בסטטוס של אסיר, בשים לב למועד שחרורו הרחוק, ובהינתן הסכמתו לווייתור על חופשות, אין מקום להיעתר לבקשת העוררת לעוצרו. בשולי ההחלטה נקבע ש"חזקה על שב"ס שידאג להמשך שהייתו של המשיב באגף התואם את נסיבותיו האישיות ובכל מקרה, ובהסכמת המשיב, הרי שתיאסר שהייתו באגף 10 בכלא רימונים וזאת עד תום ההליכים המשפטיים".

על החלטה זו נסב הערר.

טיעוני הצדדים

5. לטענת העוררת, שגה בית המשפט קמא משלא הכריע תחילה בשאלת קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, שיש בהן כדי להשפיע על טיב חלופת המעצר הראויה בעניינו; שלא נתן משקל בכורה למסוכנות הנשקפת מהעורר כעולה מעובדות כתב האישום, מסוכנות הנלמדת מאופיים ותוצאות מעשיו, ובכלל זה שימוש בנשק קר לשם דקירת אדם תוך גרימת פציעות חמורות; משקבע באופן לאקוני כי היות המשיב בסטטוס אסיר העתיד להשתחרר בעוד מספר שנים מאיין מסוכנתו, ומשכך ניתן להסתפק רק בהגבלות יציאתו לחופשה והרחקתו מהאגף, בהתעלם מהצורך לשמור על שלומם ועל ביטחונם של אסירים אחרים; שהתעלם לחלוטין מהאבחנות הקיימות בתנאי כליאתם של אסירים ושל עצירים; שהתעלם מעברו הפלילי המכביד של המשיב, המתאפיין בעבירות אלימות; שלא ביכר את האינטרס הציבורי הנשקף ממכלול הנתונים שהובאו בפניו, והעדיף את האינטרס האישי של המשיב.

6. ב"כ המשיב סמך ידיו על החלטת בית משפט קמא, וטען שלבקשת המעצר אין כל תכלית. לדבריו, ממילא ההחלטה הנוגעת לתנאי כליאתו של אסיר נתונה לשב"ס בהתאם לשיקול דעתו, זאת לאור הערכות מצב המבוצעות תדיר בשב"ס, המתבססות בין היתר גם על הערכות מודיעניות. עוד הזכיר שהמשיב הסכים לוותר על אפשרות יציאתו

לחופשה, ועל חזרתו לאגף 10 בו ביצע לכאורה את המעשה אלים. למען הסר ספק הבהיר ב"כ המשיב פעם נוספת שהוא מסכים לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר.

7. ב"כ העוררת הדגישה שמסוכנותו של המשיב היא כלפי כולי עלמא. לדבריה קיים הבדל בתנאים הניתנים לעצור ולאסיר בין כתלי שב"ס, כאשר הדגישה שהמשיב נמצא עד למעצרו באגף פתוח, כלומר - אגף בו מסתובבים האסירים ללא אזיקים ואינם מצויים בתאם כל היום. לדבריה, מעשי המשיב, שהתנפל על אסיר אחר, מצדיקים הותרתו בתא סגור ובכך תפחת מסוכנותו כלפי אסירים אחרים.

8. העוררת צירפה מכתב שהתקבל מלשכת היועץ המשפטי של שב"ס (מיום 17.11.2022), בו הובהר שככלל התנאים באגף העצורים נגדם הוגש כתב אישום, הם תנאים "מגבילים יותר במובן שלרוב מדובר באגף סגור, במסגרתו מתקיימת אינטראקציה מצומצמת יותר בין כלל המוחזקים באגף". עוד הובהר שעצורים אינם זכאים לצאת לחופשות. לצד האמור הובהר שאין באפשרות שב"ס להתחייב להחזיק נאשם בהכרח באגף עצורים, שכן ההחלטה בעניין זה מתקבלת לאחר שקילת מכלול שיקולים הקשורים בעצור עצמו ובהתאם לזמינות מקומות הכליאה הפנויים (להלן: מכתב שב"ס).

דין והכרעה

9. לאחר שעינתי בנימוקי הערר, נתתי דעתי לטיעוני הצדדים, להחלטת בית משפט קמא ולמכתב שב"ס, מצאתי כי דין הערר להתקבל.

כידוע לכל, על מנת שתתקבל בקשה למעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, על בית המשפט להשתכנע כי מתקיימים בעניינו שלושה תנאים מצטברים, הקבועים בסעיף 21 לחוק המעצרים: קיומה של תשתית ראייתית לכאורית להוכחת אשמתו של הנאשם; קיומה של עילת מעצר; והיעדר חלופת מעצר, באמצעותה ניתן יהיה להגשים את מטרות המעצר בדרך פוגענית פחות בחירותו של הנאשם.

10. במקרה שלפנינו פסח בית משפט קמא על שני השלבים הראשונים, ולמעשה דחה את הבקשה לחלוטין, אף מבלי שקבע "תנאי שחרור", זאת אך מן הטעם שהמשיב ממילא אסיר שמועד שחרורו רחוק. ואולם, על אף הפיתוי שבדבר, הדיון בעניינו של עצור שהוא גם אסיר לא צריך להיות שונה מהדיון שנערך לגבי כל אדם שהעוררת מבקשת להאריך את מעצרו. כך, לאחר שנקבע קיומן של ראיות לכאורה, יש לדון בקיומה של עילת המעצר. רק לאחר מכן, על רקע הערכת טיבה ועצמתה של העילה, יש להמשיך ולבחון את אפשרות השחרור לחלופת מעצר, וככל שנמצא שזו מתקיימת, לקבוע את תנאי השחרור ולהתאימם לטיב הסכנה הנשקפת מהמשיב.

11. מאלה מתעוררת השאלה מה הטעם בבקשה להארכת מעצרו של אסיר, בפרט כאשר לאסיר יתרת מאסר ארוכה כפי המקרה שלפנינו. מנקודת מבטו של העצור, נראה שהתשובה נעוצה בשוני הקיים בין הזכויות והתנאים של מי שמוחזק מאחורי סורג ובריח במעמד של "אסיר" לבין מי שהוא בסטטוס של "עצור", כאשר על פי רוב, התנאים בהם

שוהים אסירים טובים מאלו שבהם מוחזקים עצירים, וכך גם הזכויות הניתנות להם, בין היתר בענייני חופשות, ביקורים, אפשרות יציאה לעבודה וכיו"ב [בש"פ 5062/22 מדינת ישראל נ' עדיאל קורליאונה, פסקה 7 (4.2.2022); בש"פ 3964/16 מדינת ישראל נ' אבו זייד, פסקה 13 (27.6.2016) (להלן: עניין אבו זייד)]. לכך יש להוסיף, וזה העיקר, שתנאי המעצר כוללים פיקוח מחמיר והדוק יותר מאלה שבמאסר, כפי שאף עולה ממכתב שב"ס.

אין משמעות הדבר שלא ניתן לראות בתנאי המאסר משום חלופת מעצר, אך זאת רק במקרים המתאימים בהם ימצא שיש בתנאים אלו כדי להשיג את תכלית המעצר [ראו למשל: בש"פ 5079/11 יורי יוספוב נ' מדינת ישראל (20.7.2011), שעסק בעבירות שוד אותן ביצע העצור טרם החל לרצות עונש מאסר בתיק אחר; עניין קורליאונה, שם נמצא להסתפק ב"חלופת מעצר" בדמות המשך מאסר של עצור נגדו הוגש כתב אישום בעבירות מתחום הרכוש]. לעתים ניתן יהיה אף להסתפק בהגבלות על תנאי המאסר כמו מניעת יציאה לחופשות או העברתו של האסיר לאגף אחר [הדיון בבש"פ 4661/21 אילן ראובן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.7.2021) (להלן: עניין ראובן); עניין קורליאונה, פסקה 9]. ואולם, בהינתן חזקת המסוכנות הקיימת נגד המשיב נוכח מעשיו החמורים, הנטל לשכנע שכך ראוי שיעשה מונח לפתחו. עמד על כך השופט י' אנגלרד בבש"פ 3173/02 מדינת ישראל נ' מדינה, פסקה 10 (22.4.2002):

"...עם זאת, יש לזכור כי אסיר זה הוא עדיין עציר במובן חוק המעצרים, ויש להשיג לגביו את תכלית המעצר, כלומר, יש לבחון, הבחן היטב, את ההשפעות של השוני בתנאים בין מעצר למאסר על תכלית המעצר. כך, אם יש חשש להימלטות או לשיבוש הליכי המשפט או מסוכנות לשלום הציבור בדרך כלשהי, יש לשלול את הזכויות היוצרות אותם הסיכונים."

12. במקרה שלפנינו דומני שבחינת בקשת המעצר על כל חלקיה, תוך התמקדות במסוכנות הנשקפת מהמשיב, מובילה לתוצאה אחרת מזו אליה הגיע בית משפט קמא ולמסקנה שהמשיב כלל אינו ראוי לשחרור. מעבר לכך, גם אם היה ראוי המשיב לשחרור, הרי שאין ב"שחרורו" לאגף אסירים כלשהו כדי לאיין את המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו.

13. כאמור, המשיב לא חלק בדיון שנערך בפני בית משפט קמא כי בידי העוררת ראיות לכאורה לכך שביצע את המעשים האלימים המיוחסים לו בכתב האישום, ואף אישר קיומה של עילת מעצר. למען הזהירות, ומאחר שהדבר לא צוין מפורשות בהחלטת בית משפט קמא, ביקשתי אף אני את התייחסות המשיב לכך גם בדיון שנערך בפניי, וב"כ המשיב שב ואישר זאת.

14. המסוכנות הנשקפת מהמשיב היא בעצמה גבוהה במיוחד. המשיב נקט לכאורה באלימות קשה ביותר בהיותו נתון במאסר, לעיני אסירים אחרים ולא נרתע אף מנוכחות סוהרים שהגיעו למקום. מעשיו אלו של המשיב מצטרפים לשורת אירועים אלימים קודמים שבוצעו הן כלפי כלואים והן כלפי אנשי סגל. כך, בתאריך 20.4.2020 הורשע המשיב בביצוע עבירה של תקיפת עובד ציבור, עת תקף סוהר וגרם לו לחבלה [ת"פ (טבריה) 33172-12-18]. בגין מעשיו אלו נגזר על המשיב, בין היתר, עונש מאסר חופף ומצטבר לעונש המאסר הארוך אותו הוא מרצה כיום. בתאריך 23.10.2018 הורשע המשיב בשני כתבי אישום שונים שעניינם עבירות שביצע בין כתלי הכלא. האחד במסגרת ת"פ (טבריה) 56308-04-18, בו הורשע בביצוע עבירות של פציעה כשהעברין מזוין, החזקת סכין ואיומים שביטויים בכך

שתקף עצור אחר באגף בו שהה באמצעות חפץ חד ששלף מפיו וגרם לאותו עצור חתך בפנים שהצריך תפירה. השני, במסגרת ת"פ (טבריה) 34491-08-18, בו נקבע שהמשיב החזיק בפיו דוקרן מאולתר. ואם לא די בכך, הרי שבימים אלו מתנהל נגד המשיב משפט נוסף לאחר שהוגש נגדו כתב אישום בו הוא מואשם בכך שתקף בתחילת השנה סוהר וגרם לו לחבלה של ממש [ת"פ (באר שבע) 34264-04-22].

15. הנה כי כן, המשיב אדם מסוכן ביותר, הנוקט באלימות כלפי כל סובביו ואינו נרתע מלנקוט באלימות נגד עצורים, נגד אסירים ונגד סגל הסוהרים. המשיב הוכיח במעשיו שהמגבלות בהן היה נתון במסגרת המאסר אינן מספיקות וכי יש מקום לעבותן. כפי שעולה ממכתב שב"ס, מעצרו של המשיב, להבדיל ממאסרו, יאפשר פיקוח הדוק יותר על תנועותיו, תוך הפחתת החיכוך בינו לבין כלואים נוספים. אכן, אין במעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים למנוע כל מגע שלו עם כלואים אחרים, אולם הוא וודאי שלא יהנה מחופש הפעולה והתנועה לו זוכים אסירים. במצב דברים זה "ויתור" המשיב על חופשותיו (שממילא ספק בעיניי עד כמה היו ניתנות לו בשלב זה לאור התנהגותו האלימה הנמשכת), או העברתו לאגף אסירים אחר, אינם מאיינים את המסוכנות המובהקת הנשקפת ממנו. מעשיו האלימים החוזרים ונשנים של המשיב כלפי כלואים וכלפי אנשי שב"ס מחייב את הידוק הפיקוח עליו ולא השבתו לאגף בו ימשיך לרצות את עונש המאסר כאילו דבר לא אירע. כפי שעולה ממכתב שב"ס, מעצרו של המשיב, להבדיל ממאסרו, יאפשר פיקוח הדוק יותר על מעשיו, הנדרש נוכח מעשיו בין כתלי הכלא וחובת שב"ס לספק הגנה לכלל ציבור האסירים [בש"פ 651/12 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (26.1.2012)]. ראו והשוו גם: עניין אבו זייד; עמ"ת (מחוזי-ים) 38876-04-18 צלאח נ' מדינת ישראל (28.5.2018); מ"ת (מחוזי-נצ') 48709-06-16 מדינת ישראל נ' אבו עאבד (19.7.2016).

16. ומאליה מתבקשת השאלה, ככל שהמשיב סבור שב"ויתור" על חופשותיו ועל בחירת האגף בו ישהה יש כדי להשוות את תנאי מאסרו לתנאי מעצרו, ובהינתן מועד שחרורו הרחוק, מדוע משקיע הוא מאמץ בהותרת החלטת בית משפט קמא על כנה ואינו מסכים למעצרו עד תום ההליכים. התשובה לכך ברורה. מעבר לתנאי הפיקוח הקפדניים להם יזכה כעצור, להם הוא וודאי מודע היטב, פן נוסף של מצבו המשפטי החדש נוגע גם לפיקוח בית המשפט על תנאים אלו. כך, ככל שיבקש המשיב להשתחרר ממעצרו, יהא עליו לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר. החלטה בבקשה מעין זו, ככל שתוגש, תינתן על ידי בית המשפט לאחר בחינת המסוכנות הנשקפת מהמשיב באותה נקודת זמן, אולם זאת בראיה רחבה יותר, כאמור בכללים הקבועים בחוק ובפסיקה לגבי בקשות לעיון חוזר.

17. סוף דבר, מצאתי שדין הערר להתקבל. מעצרו של המשיב יוארך עד תום ההליכים.

ניתנה היום, ד' כסלו תשפ"ג, 28 נובמבר 2022, בנוכחות
הצדדים.